

Мирко Бојић

ДАЉЕ ОД КРАЈА СВЕТА

2

ИЗДАВАЧИ

Библиотека „Милутин Бојић“
РТС Издаваштво

УРЕДНИЦИ

Јовица Кртинић
Драган Инђић

РЕЦЕНЗЕНТИ

Радоман Кањевац
Проф. др Веселин Кљајић
Радован Поповић

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА

Милена Јаковљевић
Марија Аргакијев

ШТАМПА

Штампарија РТС, Београд

ТИРАЖ

300 примерака

Мирко Бојић

ДАЉЕ ОД КРАЈА СВЕТА

II том

Одабране новинске репортаже с разних меридијана
1963 – 1998

Библиотека „Милутин Бојић“
РТС Издаваштво
Београд, 2023.

ЛЕТЕЋИ ТРАМВАЈ ЗА ИРКУТСК

Илустрована Политика 4. јун 1968, број 500

Наш репортер Мирко Бојић провео је 20 дана у СССР-у. Није се задржао само у европском делу велике земље, пошао је даље, у крајеве у које ретко стижу новинари...

У џепу сам имао авионску карту Москва – Иркутск. Када сам је дан раније куповао, сазнао сам да ћу бити једини странац у ноћном авиону за источни Сибир. Пут дуг 5.500 километара обећавао је узбуђења.

Московски аеродром Домодједово изгледао је као огромни осветљени прекоокеански брод. Простране хале настављају се једна на другу и пружају готово унедоглед. Сваких десетак минута спикер позива на неки лет и помиње градове Владивосток, Јакутск, Алма-Ату, Ташкент, Бухару, Улан-Батор, Токио, Пекинг... Одавде се полази на далека путовања у Азију.

Стотине људи тискају се пред шалтерима или стоје пред малим бифеима. Мало ко од њих личи на светског путника. У рукама су им кофери или торбе, многи носе само завежљаје и бошче. Жене држе децу у наручју. Две бабушке, повезане марамама, слика и прилика чувених сувенира – матрјошки, задубиле су се у некакав разговор. Као да седе пред кућом у свом сеоцету.

На клупама, за столовима, готово свуда где има слободних места, разместили су се спавачи. Под главом путна торба или марама. Неки су огрнути бундама – Сибирци. Други у лаким летњим оделима – они који путују у средњу Азију. Група младих пажљиво, готово нежно помера једног спавача – момци су

гладни и хоће да ужинају, и треба им места. Из завежљаја ваде храну и узајамно се нуде.

– Васја, тркни по пиво! – моле једног плавокосог. Недалеко одатле стоје две девојке и момци их позивају у друштво и показују на закуску: пирожке, салама, сир, сенф, краставци... Девојке се нећкају. Један момак каже:

– Ја сам Коља. Путујем за Иркутск. А ви?

Девојке се спремају да лете у Ташкент. Коља уздише:

– Ех, штета што нећете с нама у Сибир! Показали бисмо вам тајгу и правог медведа. Но, ваљда ћемо се опет негде срести.

Као да разлика од неколико хиљада километара ништа не значи и као да је сасвим једноставно да се међу сто четрдесет милиона људи поново сретну Коља и девојке са југа.

Спикер позива путнике на линији за Иркутск. Ужина мора да се прекине. Сир, салама, пирожке нестају у торбама – нећемо ваљда хлеб бацати, момци! Срдачно се стежу руке онима који остају. Преврћу се џепови да би се нашле затурене карте.

Све ово више личи на железничку станицу него на један од највећих аеродрома на свету.

Необични слепи путник

На пистама, пред огромним стакленим зидом аеродромске зграде постројено је на десетине ваздушних грдосија од којих свака без много напора може да обиђе Земљину куглу. Али од 105 путника који се заједно са мном пењу уз степенице нашег млазног ТУ-104 нико се не осврће ни да их погледа. Навикли су. Ко ће још да загледа трамваје?

На улазу у авион стоји девојка у кишном мантилу повезана марамом. Задржава путнике и вели:

– Покажите билете, грађани!

– Но, и билет ћемо већ наћи – каже постарији бркајлија и пружа девојци свој пакет. – Придржи, дјевоушка, само да погледам у левом џепу...

Авион је пун до последњег места, као и сваки од пет колико дневно лети за Иркутск. Авион од Москве до Иркутска стиже за

седам или осам часова, зависи од тога колико пута успут слеће. Возом би то путовање трајало неколико дана.

Осврћем се по авиону. Коља и његови другови већ спавају чврстим сном младих људи. Испред мене је жена са двоје деце. Дечак је немиран, стално вири кроз прозор. Мајка га опомиње:

– Какав си, као да никад ниси летео!

Неки путници читају новине или књиге, а један дубок глас из мене вајка се што у авиону не дају коњак.

– А баш би било забавно – додаје на крају.

Млазни мотори пиште, то се наш ТУ-104 одваја од писте. Помало ме је срамота што се једини ја, једини странац у авиону, узбуђујем због поласка на далеки пут.

Крај мене седи жена средњих година, мршава, са наочари-ма, али веома дотерана. Она уздахне и каже:

– Сад је све добро, слава богу!

Радује ме што се још неко осим мене узбуђивао и покрови-тељски јој објашњавам да су ови авиони веома сигурни.

– То знам и сама – каже она – због нечег другог сам бринула.

Затим је отворила торбу коју је држала на крилу и отуд се помодило једно дивно, сиво маче које је одмах почело да преде и да се умиљава.

НАШ ПЕРСОНЕР ИМИО СЕБИ ПРОВОД ЈЕ ЗА ДАНА У СССР!

ЛЕТЕЋИ ТРАМВАЈ ЗА ИРКУТСК

Идеја за нове путнике

У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање.

Идеја за нове путнике

У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање.

Није се задовољно у европском делу ВАЖНО ЗНАЊЕ. ПОШО ЈЕ ДАЉЕ, У ИР-ЈЕВО У ИЛИ РОТНИ СТУПИ ИЛИ...

У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање.

Идеја за нове путнике

У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање.

Возак Иркутск

У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање.

Идеја за нове путнике

У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање. У авиону се налази све што вам је потребно за путовање.

Све је јасно. Сада, кад већ надлећемо Москву, сигурно је да се ТУ-104 неће враћати да би истоварио једно маче. Када смо полазили, овај авион сам упоредио са трамвајем. Погрешно сам, јер мачиће не примају у трамвај.

Летимо на исток брзином од 900 километара на час, у сусрет сунцу, и зато брзо свиће. Под нама су облаци кроз које провирује земља, бескрајна поља Русије. Већина путника спава. Моја сусетка такође. Љупка стјуардеса Људа обавештава да ћемо ускоро бити у Чељабинску, првој станици на нашем путу. Људа има складну униформу и ружичасте патике с перјем. Жена која седи поред мене се буди. О, ужаса – маче је нестало!

– Грађани, да ли је неко видео једно сиво маче?

Долази насмејана грдосија из чијих великих шака једва вири слепи путник. Човек објашњава:

– Нашли смо га у репу авиона... И као првог госта – почастили пилетином.

Зар је Москва далеко?

Хладно и сиво јутро дочекује нас на аеродрому у Чељабинску. Писте бескрајне, на њима двадесетак ваздушних цинова као овај којим смо стигли из Москве. Аеродромска зграда препуна света – многи спавају на клупама. Други у бифеу стрпљиво чекају на јутарњи чај. Ако Домодједово подсећа на неку велику железничку станицу, Чељабинск је у категорији јутарњег Лапова или Младеновца. Али друкчије не може бити – промет је огроман, растојања толика да авион престаје да буде луксуз и постаје неопходност.

Пришао ми је млад човек у ваздухопловној униформи са силним ширитима на рукаву. Пита ме да ли сам ја „тај“ југословенски новинар, а када сам му потврдио, каже да је он начелник аеродрома и позива ме да пођем с њим. Одлазимо на први спрат и начелник откључава једну одају – пријатно уређену, са удобним фотељама, сликама, часописима на столу. Кад смо сели, упитао сам шта жели од мене.

– Ја? – тргао се млади начелник. – Ништа посебно... Мислио сам само да ћете се овде осећати пријатније... Ви сте наш гост.

Жао ми је што сам био тако неделикатан. Али мој домаћин није злопамтило. Прича о себи. Има 28 година. Да, странцима се чини да је сувише млад за начелника, али овде су сви млади.

Када сам мислио да је време да се вратим у авион и када сам га на то упозорио, опет се осмехнуо:

– Не брините, без нас неће полетети!

На улазу у авион дуго ми је стезао руку и позивао да поново дођем, као да смо десет година друговали.

У авиону сам променио место – маче је постало несносно. Седим поред младића који каже да је енергетичар и да ради у институту у Академогородку – малом граду крај Иркутска. Он је родом из Москве, а у Сибиру живи и ради већ неколико година. Навикао је на Сибир. Повремено одлази у престоницу да обиђе своје. Додаје на крају:

– Срећа што Москва није много далеко...

За њега 5.500 километара није далеко.

Тако мисли и једна група геолога – три младића и једна девојка – који рију по Земљиној кори Забајкала тражећи руде, и који се сад враћају са неког саветовања у Москви. Девојка се зове Жења. Она каже:

– У Москви је процветао јоргован, а код нас у Сибиру многа дрвета су још гола. Зато сам другарицама понела огроман букет јоргована!

– А ја сам кофер напунио парадајзом – смеје се њен колега.

– То ће момке више обрадовати од јоргована.

– Прозаик! – презриво каже Жења.

Весели Кучерјенко

После спуштања на аеродром у Омску – већ сам и ја као странац оуглао на невиђено велике писте и читаву флоту путничких авиона – замолио сам стјуардесу да пита пилота да ли могу да видим како је у пилотској кабини. Минут касније, позвали су ме тамо.

Герман Иванович Кучерјенко, капетан, први пилот, има 33 године а већ петнаест година лети! Између њега и другог пилота

зачас је отворена нека столичница – место за мене, госта. Мало се устручавам, прибојавам се да можда сметам.

– Зашто? – чуди се Кучерјенко. – Овде можете остати све до Иркутска, само ако вам је пријатно.

Пушимо папиросе „Беломорканал“, разговарамо о тајги која је 10.000 метара под нама, а стјуардеса нас служи чајем из чашица за коњак.

– То се зове илузија – смеје се навигатор.

Ова посада је из Иркутска. Готово увек лете заједно – норма им је 65 часова лета месечно – и пут од Иркутска до Москве и натраг познају као свој џеп. Весели су и пријатни, али не скидају ока са сијасет инструмената којима је кабина испуњена. Узбудљиве ваздушне приче? Не, нажалост. Ма колико да хоће да у томе помогне, Кучерјенко не успева. Шта би то могло да буде узбудљиво? Обичан дуг лет.

– О, да – присећа се неко. – Једном су неке бабушке тражиле падобран... Бивало је и да смо упадали у олује, нарочито зими... Па се и неки ручак просуо на колена. Али нешто нарочито – не.

Вратио сам се осталим путницима, јер се већ завршавао осми час нашег путовања, и испод нас је широка Ангара која истиче из Бајкалског језера. Ускоро слећемо. Један постарији човек раздрљене кошуље трља очи и пита:

– Где смо? Омск? Краснојарск? Шта велите – стижемо у Иркутск? Не шалите се? А ја нисам стигао ни да се наспавам!

– Пакујте се, момци – буди Коља своје другаре. – Стижемо кући.

Путници обувају ципеле, закопчавају кошуље. Моја сусетка са мачетом спаковала је малог слепог путника у торбу и пудерише се. Стјуардеса Људа хита да скине ружичасте патике са перјем и обује ципеле, а онда љупко и достојанствено обавештава да слећемо у Иркутск, где је температура плус 14 степени Целзијусових. Сви је пажљиво слушају – у целом Совјетском Савезу људи се помно интересују за метеорологију – а неко весело довикује:

– Хеј, Сибирци, изгледа да и нама стиже лето!

Авион руда пистом. Жења, која је све време бринула да јој се јоргован у коферу није осушио, упозорава ме да померим

казаљке на часовнику пет часова унапред. Овога тренутка у Москви је 10 часова пре подне, а у Иркутску три часа после подне.

Отварају се врата и талас свежег ваздуха јурнуо је у авион.

– Изволите – смеши се стјуардеса. – Сибир је пред вама...

Летећи трамвај за Иркутск стигао је на последњу станицу.